

Stokçuluk yapanlara anlık takip

Dövizdeki sert dalgalanmalar birçok üründe fiyatlara yansırken stokçuluk yapana karşı acil önlem alınacak

Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan, dövizdeki dalgalanmaları fırsat olarak görüp fiyat artışı ve stokçuluk yapanların olduğunu söyledi. Pekcan, gelişmeleri anlık olarak takip edip acil önlem alacaklarını bildirdi. TESK Başkanı Bendeve Palandöken, 'fiyat daha da artacak' beklentisine giren bazı kişilerin stokçuluğa başladığını, tamamen sektör dışından kişilerin örneğin plastik

fiyatlarının etkisi ile su fiyatının artacağını düşünerek su stoklamaya başladığını anlattı. İSO Başkan Yardımcısı İrfan Özhamaratlı ise zamların ardında sanayicinin ürünü sattıktan sonra elindeki malı yerine koyma isteğinin yattığını, vadelerin de fiyat artışını tetiklediğini ifade etti. Türkiye Perakendeciler Federasyonu Başkanı Mustafa Altunbilek yüzde 30'u bulan zamlar

olduğunu belirtirken, BİM İcra Kurulu Üyesi Haluk Dortoğlu, "Tedarikçilerimizin maliyeti artıyor, bu artışı ürüne yansıtırsak üretim yapamaz hale gelirler" açıklamasını yaptı. Kimyevi Maddeler ve Mamulleri Sektör Konseyi Başkanı Murat Akyüz de stokçuluğun genel anlamda değil daha küçük iş yapanlarda olduğunu bildirdi.

SERCAN AKINCI-İREM ÇETİNGÖZ/02

Stokçuluğa ani denetim geliyor

Dolardaki artış fiyatlarına zam olarak yansımaya başlarken, henüz zam gelmeyen ürünlerde stokçuluk hızlanınca hükümetten dün 'denetim başlayacak' açıklaması geldi. Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan, stoka karşı tedbir alacaklarını açıkladı.

İREM ÇETİNGÖZ
SERCAN AKINCI / İSTANBUL

Dövizdeki yükselişi fırsat bilip stokçuluğa başlayanların sayısındaki artışa karşı hükümet hareketine geçiyor. İş dünyası, bazı fırsatçıların stokçuluğu meslek edindiğini son günlerde giderek artan bir ses tonuyla ifade ediyor. Arz- talep dengesine uymayacak şekilde fiyat artışları olduğuna işaret eden Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan ise dün bakanlık olarak gelişmeleri anlık takip ederek piyasasının bozulmasını engelleyici tedbirleri almaya devam edeceklerini bildirdi.

Bakan Pekcan, sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımında, son dönemde finansal piyasalardaki geçici dalgalanmaları fırsat gören bazı spekülasyonların çeşitli ürün ve ürün gruplarında arz-talep dengesiyle uyumsuz fiyat artışları, stokçuluk ve benzeri piyasa fiyat oluşumunu bozucu davranış-

ların gündeme geldiğini ifade etti. Bakan Pekcan, Ticaret Bakanlığı olarak gelişmeleri anlık takip ederek piyasa dengesinin bozulmasını engelleyici tedbirleri almaya devam edeceklerini bildirdi.

Dolardaki artışın iki katı zam var

Konuyla ilgili iş dünyası temsilcileri DÜNYA'ya açıklama yaptılar. Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK) Başkanı Bendevi Palandöken, esnaf kesiminde stok olmadığını fakat dolara endeksli ürünlerde fiyatların yükseldiğini belirtti. Buna karşın birtakım fırsatçıların da ortaya çıktığını anlatan Palandöken, "Dolardaki artışın 2 katı kadar fiyat artışı yapanlar var. Sanki her şey yurtdışından geliyormuş gibi birçok ürüne zam yapıldı. Tüketici bilinçli olduğu için esnaf bunu yapamaz ama tarım ürünlerinde stoklama yapıyor. Adam tohum almış, ekmiş, biç-

miş ama dolar arttı diye ürün fiyatını yükseltiyor" diye konuştu. Palandöken, stokçuluğu meslek edenler olduğuna da işaret etti. 1 koli suyun fiyatında 2 liralık artış gerçekleştiğini kaydeden Palandöken, "Fiyat daha da artacağı beklentisine giren bazı kişiler su stokluyorlar. Adamların işi su ile ilgili değil normalde. Plastik fiyatları nedeniyle şişe su fiyatlarının da artmasını bekliyorlar" dedi.

Vadeler de fiyat artışını tetikliyor

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkan Yardımcısı İrfan Özhamar-

rath da bugün her türlü tedarikçi dolar endeksli olduğunu dile getirdi. Pamuk fiyatlarının borsada dolarla belirlendiğini hatırlatan Özhamarath, üreticilerin TL ile satmaktan hiç satmamamın daha iyi olduğunu düşündüklerini ifade etti. Sanayicilerin bu nedenle kendilerini korumaya aldıklarını söyleyen Özhamarath, şöyle devam etti: "Fiyat artışlarına önlem alma konusunda iki taraf- lı düşünmek lazım. Sanayici ürünü sattıktan sonra elindeki malı yerine koymak ister. Malı 80 liraya satın 90 liraya yerime koyarsa kaybı olur. Vadeler de fiyat artışını

tetikliyor. Piyasada peşin çalışan yok. Bu beni endişelendiriyor. Tedarikçi 'vadeli satmıyorum' dese üretim durabilir."

Perpa Başkanı Mithat Yümlü de piyasada vadeden kaçış olduğunu belirtti. Nakit sıkışıklığı yaşadığını belirten Yümlü, bu nedenle insanların maldaki kalmak yerine nakitte kalmayı tercih ettiğini savundu.

Marketlerde zam oranı yüzde 30'u buldu

Türkiye Perakendeciler Federasyonu Başkanı Mustafa Altunbilek, sektör temsilcilerinin önerilerini görememekten şikayet ettiklerini belirtti ve doların artışının piyasada tedirginlik oluşturduğunu kaydetti. Altunbilek, "Firmalar biraz daha temkinli. Sanayi amaçlı değil de ihtiyaç amaçlı ürün veriyorlar. Şu anda perakende sektörü olarak sıkıntımız yok" dedi. Halen marketlerde kısmen ortalama yüzde 10-30 arası zam olduğunu anlatan Altunbilek, "Firmalar zam yapmak istiyor. Genelde bu şekilde fiyat geçişleri var. Süt, peynir, deterjan gruplarında zamlar var. Eylülde doların sabit olmasını dengeyi tekrar rahatlatır diye düşünüyorum" ifadelerini kullandı.

"Zam yapamazsak firmalar üretmez"

İthal girdili hammadelerdeki fiyat artışı nedeniyle üreticilerin maliyetlerinin arttığını kaydeden Bim İcra Kurulu Üyesi ve CFO'su Haluk Dortoğlu ise kendilerinin de bu artışın bir kısmını ürünlere yansıtma durumunda kaldıklarını, aksi takdirde tedarikçilerin üretim yapamayacaklarını anlattı.

Stokçuluk daha çok küçük hacimli firmalarda var

Halen sektörde gerçekten ciddi belirsizliğin olduğunu dile getiren Kimyevi Maddeler ve Mamulleri Sektörü Konseyi Başkanı Murat Akyüz, stokçuluğun genel anlamda değil de daha alt alım satım yapanlar, ana dağıtıcılarda gözlemlendiğini belirtti. Akyüz şöyle devam etti: "İhracatçı ve üreticilerde bu tip şeyler yok. Üretici ve ihracatçılarda kur farkıyla maliyetlerini buna göre yapmayanlar zaten kaybettiğini kaybetti. Daha küçük iş yapan ve yurtdışı satış hacmi küçük olanlarda böyle bir durum söz konusu olabilir. Ticaret yapan her müessesenin oyununu kurallarına göre oynaması beklenir. Fiyatlarla bire-

Marmarabirlik fiyatları sabitledi

Marmara Zeytin Tarım, Satış Kooperatifleri Birliği (Marmarabirlik) Yönetim Kurulu Başkanı Hıdamet Asa, Marmarabirlik olarak ürün satış fiyatlarına zam yapılmayacağını söyledi. Şirketten yapılan yazılı açıklamaya göre, İznik Zeytin Satış Kooperatifi başkanı ve yöneticileri bir araya gelen Asa, yönetim kurulu üyeleri ve birlik temsilcilerine Marmarabirlik'in hedefleriyle ilgili bilgiler verdi. Asa, dövize yaşanan artışın nedeniyle yapılan sürecin güç birliğiyle aşılabileceğini ifade etti. Marmarabirlik olarak fiyatlarda bir değişiklik yapılmayacağını vurgulayan Asa, şunları kaydetti: "Zeytin üreticisinin kuruluşu olan Marmarabirlik olarak ürün satış fiyatlarımızda kesinlikle zam yapılmayacak. Bu uygulamamız aynı zamanda bayilerimiz ve Marmarabirlik ailesi olarak destek vereceğiz. Marmarabirlik, dövize yaşanan artış çıkışı satış fiyatına yansıtılmayacak. Amacımız kampanya öncesi daha çok ürün satmak. Yaşanan bu süreçte fırsatçılık yapmayacağımızın kamuoyu tarafından bilinmesini isteriz."

bir bu şekilde doğrudan zorlamaya sokmak sıkıntı çıkartabilir. Stoğun önüne geçecek önlem şu olabilir; gıda ve ete Türkiye'de yapılan dönem dönem fiyat artışıyla ithalatta getirilen vergilerde geçici indirimle gidilebilir. Yurt içindeki satışı dengeleme yoluna gidilebilir."

Daha çok bitmiş ürünlerde fiyat artışı duyduklarını aktaran Akyüz, bu durumu kozmetik ürünlerinde, ilaçlarda özellikle küçük ilaç depolarında duyduklarını kaydetti. Genel anlamda girdisi çok fazla dövize bağlı olan bitmiş ürün kalemlerinde zamları daha yoğun hissettiklerini bildiren Akyüz, ithal edilen üründen öte, hammadde ve yarı mamül çok fazla ithale dayalı olan ürünlerde fiyatların artacağını ön gören küçük esnaf ve depolarda fiyat artırma yoluna gidilebileceğine dikkat çekti.